

محسن حاجی میرزایی
وزیر آموزش و پرورش
دولت دوازدهم:
به نظر من، این ایده
خطرناک و به دنبال
مشروعیت زدایی از
نظام آموزش رسمی
است. اگر این پدیده
گسترش پیدا کند
و هر کسی بخواهد
اینگونه عمل کند،
یکی از مهم ترین
حقوق اساسی مردم
در معرض مخاطره
قرار می گیرد. حتی
کشورهای لیبرال و
غربی هم، آموزش
عمومی و ابتدایی
را اینگونه به حراج
نمی گذارند

مسوول ثبت نام
یکی از مدارس
مسجدمحور:
برای دانش آموزان،
برنامه های تربیتی
و فرهنگی ترتیب
داده ایم؛ مثلاً به
دختران آموزش های
مانند خانه داری،
خیاطی، دوخت
و دوز، آشپزی و
طب سنتی ارائه و
برای شان کلاس
عملی برگزار می شود

مجموعه ها هم می شود؛ مثل حفظ قرآن، تعیین سطح، داوطلبان آزاد و... اکنون هم تعدادی مدرسه مسجدمحور وجود دارد که از آموزش و پرورش مجوز مدرسه غیردولتی گرفته اند و فعالیت می کنند. ما هم مدت ها هست با آموزش و پرورش در حال رایزنی هستیم که سایر مدارس هم مجوز بگیرند که نمایندگان مجلس در این زمینه ورود کرده و مصوبه ای را مطرح کردند. «به گفته او، مدارس مسجدمحور محدودیتی ندارند و تمام پایه های تحصیلی را در خود گنجانده اند؛ اغلب در پایه ابتدایی فعالیت می کنند. هیچ کدام از راه افتاده اند، اما در پایه های متوسطه و دبیرستان، اما عده ای شروع کرده اند به هیاهو که فعالیت این مدارس، غیر قانونی است. آنچه در مدارس مسجدمحور رخ می دهد، واقعیتی است بسیار فراتر از آنچه در مدارس عادی اتفاق می افتد و به همین دلیل است که خانواده ها مجاب می شوند فرزندان شان را در این مدارس ثبت نام کنند. اکنون این مدارس، یک سر و گردن بالاتر از مجموعه های مشابه خود هستند. الگوهایی که در این مدارس پیاده می شوند، بسیار بهتر از مدارس عادی است. اگر در این مدارس، همان اتفاقی بیفتد که در مدارس عادی رخ می دهد، خانواده ها برای ثبت نام دانش آموزان خود، انگیزه ای ندارند. مدارس مسجدمحور، تافته جداافتاده ای از جریان تحولی تعلیم و تربیت در کشور نیستند و تفاوتی که دارند این است که در مسجد، کلاس برگزار می کنند. همین حالا هم مدرسه غیردولتی داریم که بسیار متفاوت تر از مدارس عادی اند. این تفاوت که می گویم، منحصر به این مدارس نیست و هر جایی که نیرویی دغدغه مند، باشناط و بالنگیزه حضور داشته باشد، این کار متفاوت تر انجام می شود. ممکن است کار در چارچوب های مرسوم سخت و در خارج از این چارچوب ها، آسان تر باشد. این الگوها صرف مدارس مسجدمحور نیستند. در این مدارس چون تاکید بر ارتقاقت، ممکن است تحول بیشتری داشته باشند. این الگوها در مدارس پیشران نیز حاکم و در حال اجرا هستند.»

مامتفاوتیم
دائرکنندگان این مدارس راه خودشان را می روند و مدعی اند که یا به کارگیری برخی از آموزش های خود، می خواهند دانش آموزان را به رشد و توانمندی برسانند. حیدر متوسلی، مدیر مدرسه مسجدمحور «فاق» در این باره به «هم میهن» می گوید: «این مدارس نسبت به مدارس عادی شکل و شمایل جدیدتری دارند و هدف آنها، اجرای اسناد بالادستی مثل سند تحول است که متناسفانه در نظام آموزش و پرورش صرفاً از آن یک نام وجود دارد و عملاً هیچ اثری از آنها دیده نمی شود. می گویند ما در اجرای سند ۳۰ درصد موفق بوده ایم، در حالی که تنها دو سال دیگر وقت دارد و بعد از آن باید یا بسند جدیدی رونمایی شود یا اینکه برگشت بخورد. اما عملاً هیچ اتفاقی در مدارس نیفتاده است. علت هم این است که مبانی ای که به آن اشاره شده، آمادگی اجرای سند را ندارند. یعنی نظام مالی، برنامه درسی و محتوایی، مربیان و نظام ارزشیابی قادر به اجرای سند تحول نیستند.» به گفته او، آموزش و پرورش فعلی نمره محور است، هیچ ارتباطی با اسناد بالادستی ندارد و حتی تغییرات جدید نیز منجر به تغییرات جدی در این سیستم نشده است. در سند تحول، مهم این است که تمرکز بر تربیت انسانی کامل است و به همین دلیل هم ابعاد مختلفی مثل رشد جسمی، اخلاقی، عبادی، معنوی، اجتماعی، سیاسی، علمی و فناوری، اقتصادی، مهارتی و زیباشناختی را در نظر گرفته است. متوسلی معتقد است که دانش آموزان باید در تمام این محورها رشد داشته و آموزش تک بعدی نداشته باشند. این در حالی است که در مدرسه صرفاً کتب درسی تدریس می شود و همه ارزشیابی هاین مبتنی بر آن است: «اینها کلیتی است که ما را مجبور کرد تا از نظام آموزش و پرورش فعلی فاصله بگیریم و نظام جدیدی را خارج از آنجا دایر کنیم.» به گفته او، در این مدارس سبک زندگی و مهارت، به دانش آموزان آموزش داده می شود: «مثلاً ممکن است به آنها نحوه تامین گرمایش مسجد تعلیم داده شود، طبیعی است برای یاد دادن چنین مهارتی از افرادی استفاده کنیم که نسبت به آن ها شناخت داریم و می دانیم حداقل هایی برای حضور در این مدارس دارند. این فرد ممکن است از اهالی محله یا از نمازگزاران یا اولیای دانش آموزان باشد. افرادی که مهارت دارند. اگر امر و نهی هم بخواهد به آنها آموزش داده شود، به صورت عملی رخ می دهد، نه پشت میز و نیمکت.»

ایده های خطرناک
با در میانی مجلسی ها و تلاش برای به رسمیت شناساندن مدارس مسجدمحور، اما با مخالفت بسیاری از متولیان حوزه آموزش و پرورش مواجه شد؛ انتقادهایی که برخی از آنها بسیار تند و تیز بود. یکی از مخالفان سرسخت قانونی شدن این مدارس، علی اصغر فانی، وزیر اسبق آموزش و پرورش است که می گوید: «با توجه به نفوذ امام جماعت بعضی از مدارس، آموزش و پرورش توان نظارت بر امور مدارس مذکور را نخواهد داشت. این احتمال وجود دارد که مدارس مسجدمحور برخی از مواد آموزشی را نافع تشخیص ندهند و بالطبع به آن موارد درسی، کم توجهی شود. آموزش و پرورش یک نهاد فرهنگی و تخصصی است، بعضی ها فکر می کنند کار آموزش و پرورش ساده و پیش افتاده است. این افراد معتقدند، تامین یک ساختمان و به کارگیری چند نفر دیلمه و لیسانسه برای تاسیس یک مدرسه کافی است. در حالی که تعامل با کودکان و نوجوان نسل «الف» و نسل «د»، نیاز به مهارت های بالایی دارد.» احمد محمودزاده، معاون وزیر و رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و توسعه مشارکت های مردمی وزارت آموزش و پرورش نیز در گفت و گو با «هم میهن»، مخالفت

وارد آموزش و پرورش شده اند، صلاحیت لازم را نداشته اند. نباید وضعیت به گونه ای باشد که ذهن و روان دانش آموزان را در اختیار کسانی قرار دهیم که آموزش های کافی ندیده و مهارت های لازم را کسب نکرده اند. عده ای تصور می کنند این فرصت شغلی است و نماینده های مجلس هم می خواهند اینگونه به آموزش و پرورش نیرو تزریق کنند؛ نیروهایی که با مشکل مواجه اند و صلاحیت کافی ندارند. بنابراین عملکرد آموزش و پرورش با نقد همراه است. به این دلیل که نهاد معلم تضعیف شده است، این در حالی است که جامعه ای می تواند اهداف خود را پیش ببرد که از معلمان نا انگیزه، توانمند و واجد صلاحیت بر خوردار باشد. در سند تحول، وقتی صحبت از تحول آموزش و پرورش می شود، هدف گذاری معطوف به ایجاد شایستگی و قابلیت در نسل نواست؛ بنابراین تمام نظام آموزش و پرورش در خدمت شکل گیری قابلیت های مورد نیاز برای تبدیل شدن به انسانی فعال، مستقل، کارآمد و تواناست.»

موفق نبودیم
استخدام طلاب در آموزش و پرورش قبلاً رسانه ای شده بود. به گفته مشاور وزیر آموزش و پرورش و دبیر ستاد همکاری های حوزه های علمیه و آموزش و پرورش، استخدام اخیر سه هزار طلبه زن و مرد به عنوان معلم، در شرایط برابر با سایر شرکت کنندگان در آزمون استخدامی وزارت آموزش و پرورش و بدون قائل شدن هیچ گونه امتیاز خاص برای این طلاب انجام شده است، در حالی که طلبه هایی که در طرح «امین» با این وزارتخانه همکاری می کنند هم کاملاً «خودجوش»، «جهادی» و بدون دریافت کمک مالی از وزارت آموزش و پرورش در امور تربیتی مدارس فعالیت می کنند. اما با این حال حضور خودسرانه طلاب در برخی مدارس، نگرانی هایی را برای فعالان حوزه آموزش و پرورش به وجود آورده است. محمدرضا نیکخواه، کارشناس آموزشی در این باره به «هم میهن» می گوید: «ایدئولوژی سازی آموزش و پرورش، روندی است که از سال های اول انقلاب شروع شده و همچنان هم ادامه دارد. جالب است افرادی برای رسیدن به اهداف خود و تمرکز بر آنها آموزش را به جایی برده اند که بتوانند برای خود هوادار جمع کنند و کسانی را پرورش دهند که ادامه دهنده اهداف ایدئولوژیک آنها باشند. این افراد، اما موفق نبوده اند؛ دلیل آن هم اعمال نفوذ و فشار مسئولانی است که سیاست و آموزش را برعهده دارند.»

به گفته این کارشناس آموزشی، ایده مدارس مسجدمحور نیز در مسیر درستی حرکت نخواهد کرد و افرادی که می خواهند ساختار و دیدگاه فکر خود را پرورش دهند، موفق نخواهند شد: «نمی گویم این اقدام، ناکارآمد است و آنها درست عمل نکرده اند؛ چون به هر حال بخش زیادی از نیروهای مدارس ما معلمان پرورشی بوده اند که همیشه از قدرت مطلقه ای هم برخوردارند، اما موفق نبوده اند. اکنون بسیاری از نمازخانه ها با اینکه اقدام به برگزاری نماز جماعت می کنند، اما با استقبال کمی از سوی دانش آموزان مواجه می شوند.» به گفته او، تربیت دینی به عنوان یک رویکرد ذرینی و معنوی، فقط به آموزش بستگی ندارد، بلکه خانواده ها، جمع دوستان و فضای مجازی نیز در این آموخته ها تاثیرگذارند: «صرف اینکه آموزش را به مسجد ببریم، مشکلی را حل نخواهد کرد. مشکل فراتر از آموزش های ایدئولوژیک در آموزش و پرورش است.»

آنطور که نیک نژاد می گوید، توسعه این مدارس و ورود روحانیون به آن، می تواند امر آموزش را با چالش هایی روبه رو کند: «متاسفانه آموزش در کشور ما به سیاست آغشته است؛ سیاستی که به ایدئولوژی گره خورده است.» گسترش فعالیت مدارس مسجدمحور و به رسمیت شناختن آنها، همچنین ورود طلاب به این مدارس با واکنش های زیادی روبه رو شده است. در این میان شورای هماهنگی تشکل های صنفی فرهنگیان نیز در بیانیه ای که در کانال تلگرامی خود منتشر کرد، نسبت به جایگزینی معلمان مدارس با طلاب و روحانیون هشدار دارد و آن را بازگشت به دوران «مکتب خانه» دانست و هدف از این اقدام را پاکسازی مدارس از نیروی آموزشی متخصص و جایگزینی معلمان با طلبه هایی که کمترین تخصصی در حوزه آموزش کودکان و نوجوانان ندارند، دانست.

صریح خود را در این باره اعلام می کند و می گوید: «ما مخالف راه اندازی مدارس مسجدمحور هستیم؛ چرا که تمام مدارس باید مسجدمحور باشند و اینکه بر جسیبی به برخی از مدارس زده شود، نادرست است. همه مدارس باید فرآیندهای آموزشی و پرورشی شان بر اساس اعتقادات، منویات و رویکردهای فرهنگی و تربیتی باشد و نباید اینها را از هم تفکیک کرد.»

به گفته او، به طور کلی دو نوع مدرسه دولتی و غیردولتی وجود دارد. هر کسی که شرایط ماده های ۸ و ۹ مدارس غیردولتی را داشته باشد، می تواند مجوز مدرسه غیردولتی بگیرد: «تمام مدارس هم تحت نظارت آموزش و پرورش فعالیت می کنند، مدرسه ای به نام مسجدمحور نداریم و هیچ مجوزی هم برای فعالیت آنها صادر نشده است.» او ادامه می دهد: «بسیاری از برنامه های فرهنگی مثل تدریس قرآن و مباحث آن، در مساجد برگزار می شود و ما هم علاقه مند به شکل گیری آن هستیم، اما شکل گیری مدارس مسجدمحور، موضوعی نادرست است.»

عصیان در نظام آموزشی؟
محسن حاجی میرزایی، وزیر آموزش و پرورش دولت دوازدهم نیز ایده راه اندازی مدارس مسجدمحور را خطرناک می داند؛ وضعیتی که می تواند نظام آموزشی را با چالش های جدی مواجه کند. او به «هم میهن» می گوید: «برخی اخبار این مراکز را «مدارس باغی» نامیده اند؛ مدرسه ای که هدف آنها، عصیان در برابر نظام تعلیم و تربیت رسمی است. به نظر من، این ایده خطرناک و به دنبال مشروعیت زدایی از نظام آموزشی رسمی است. اگر این پدیده گسترش پیدا کند و هر کسی بخواهد اینگونه عمل کند، یکی از مهم ترین حقوق اساسی مردم در معرض مخاطره قرار می گیرد. حتی کشورهای لیبرال و غربی هم، آموزش عمومی و ابتدایی را اینگونه به حراج نمی گذارند و به صورت منظم و دقیق در این باره عمل می کنند؛ زیرا قرار است آدم ها را برای زندگی و شکوفاشدن استعداد های شان آماده کنند. اگر قرار باشد هر تفکر، چارچوبی راه بیاندازد و نسبت به نظام آموزش رسمی کشور عصیان کند، بی انضباطی و آشفتگی به وجود خواهد آمد و به همین دلیل این ایده خطرناک است. شکل گیری بخشی از اندیشه های افراطی، محصول شکل گیری نوعی از همین مدارس و آموزش ها و روش های خاص است؛ روش هایی که منجر به شکل گیری چهره های خشن و غیرمنطبق با تعالیم اسلام شده است.» به گفته حاجی میرزایی، عده ای می خواهند با احترام به چارچوب های نظام آموزش رسمی، مدرسه ای دایر کنند؛ در حالی که این ایده جدیدی نیست. هستند مدارس غیردولتی ای که با رعایت چارچوب ها، قوانین، مقررات، ضوابط و تحت انضباط آموزشی دایر شده اند و به امر آموزش مشغول اند و اسم جدیدی هم برای آنها نباید گذاشت، چرا که آنها مدارس غیردولتی وفادار به مجموعه قوانین نظام آموزش و پرورش هستند.

او این نکته را مطرح می کند که می توان به عملکرد نظام آموزشی رسمی نقد داشت، اما راه حل این نیست که دکان های جدیدی برزیم و آشفتگی ایجاد کنیم: «کسانی که ایده مدارس مسجدمحور را مطرح می کنند ممکن است اعتقادشان این باشد که مدارس نمی توانند ارزش های دینی را آموزش و استمرار دهند. یا اینکه خانواده های مذهبی فکر می کنند مدارس نتوانسته اند، جایگاه مناسبی برای رشد ارزش های دینی و اسلامی به دست آورند و به همین دلیل هم باید به مسجد پناه برد. اما سوال این است که آیا خود مساجد، در انجام کارکردهای خود توفیق داشته اند و رسالت خود را درست انجام داده اند؟ آیا اگر اکنون نگران دانش آموزان هستیم، صرفاً به این دلیل است که مدارس مسجدمحور نبوده اند؟ چرا اکنون با دین گریزی و تسامح نسبت به ارزش های دینی روبه رو هستیم؟ باید ببینیم که چرا کارکرد نظام رسمی با مشکل روبه رو شده است. اگر نهاد معلم را به عنوان اصلی ترین عامل تحول در نظر بگیریم، متاسفانه طی دهه های گذشته، بر این عامل، تمرکز کافی نداشته ایم.» او معتقد است که در سال های گذشته نظام آموزش و پرورش نتوانسته آنطور که باید و شاید بر صلاحیت معلمان نظارت داشته باشد: «در طول ۱۰ سال گذشته نزدیک به نیمی از معلمانی که

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله ای

نوبت اول

سازمان: اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای آذربایجان شرقی

۱- موضوع آگهی مناقصه عمومی خرید: -ارنگ ترافیکی سرد(فام زرد ۱۰درصد و فام سفید ۹۰درصد) ۱۵۲۰۰۰ کیلوگرم-۲- گلاسیبید جهت استفاده در رنگ ترافیکی سرد ۶۵۰۰۰ کیلوگرم-۳- تینر جهت استفاده در رنگ ترافیکی سرد ۱۳۴۰۰ لیتر-۴- رنگ دو جزئی با پودر ۲۱۰کیلوگرم ۵- رنگ صنعتی جهت رنگ آمیزی سطوح فلزی و بتنی ۵۰۰۰ کیلو گرم- ۶- تینر صنعتی ۱۰۰۰ لیتر

۲- زمان انتشار اسناد در سایت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت: مورخه ۱۴۰۲/۱۱/۰۲

۳- مهلت دریافت اسناد: تا مورخه ۱۴۰۲/۱۱/۰۸ و مهلت تحویل اسناد تا مورخه ۱۴۰۲/۱۱/۱۸ و محل دریافت و ارسال اسناد و پیشنهادات قیمت فقط از طریق مراجعه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir می باشد.

تاریخ بازگشایی پیشنهادها: ساعت ۱۱ مورخه ۱۴۰۲/۱۱/۲۱

۴- برگزاری کلیه مراحل مناقصه صرفاً از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت امکان پذیر می باشد و تمامی پاکت های الف و ب و ج بایستی از طریق بارگذاری در سامانه ارسال شود.

۵- برای کسب اطلاعات بیشتر رجوع کنید به آدرس: تبریز- میدان راه آهن- ساختمان اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای آذربایجان شرقی- اداره حریم و ایمنی راه ها آقای شیرزی تلفن ۴- ۴۱-۳۴۴۵۷۷۹۳ و آقای اکبریان۹۱۴۹۱۵۱۴۶۶

شناسه آگهی: ۱۶۴۸۸۴۱

گزارش روز

دارو در آستانه کمبود قطعی و احتکار

مریم جعفری
خبرنگار اجتماعی

برخی داروخانه ها شیر خشک نمی فروشند و می گویند قرار است گران شود، برخی داروها هم با اینکه سازمان غذا و دارو کمبود آنها را تایید نمی کند، در داروخانه ها موجود نیست یا عرضه نمی شود. نکته عجیبی هم ندارد، حال صنعت دارو خوب نیست و توان تولید در این حوزه به شدت کاهش یافته است. حالا این مسئله هم مطرح شده که سودجویان در حال سوءاستفاده از وضعیت موجود و احتکار داروهایی هستند که در آینده به دلیل تداوم این مشکلات قرار است با کمبود مواجه شود؛ وضعیتی که در سال های گذشته هم رخ داد و در بزنگاه کمبودها در حالی که دست مردم از خرید دارو در داروخانه ها خالی می ماند، در سایت ها، فضای مجازی و بازار آزاد، همان داروها چند برابر قیمت در دسترس اند. نمایندگان صنعت داروسازی کشور وضعیت موجود را تایید می کنند و می گویند حل نشدن مشکلات، زنجیره تولید، توزیع و عرضه دارو را با مشکلات زیادی مواجه کرده، برخی خطوط تولید تعطیل شده و شرکت های تولیدی قادر به تامین منابع مالی خرید مواد اولیه خود نیستند؛ چون نظام پرداخت به شدت عقب است. چک های داروخانه ها یکی پس از دیگری برگشت می خورد، شرکت های پخش مطالبه سنگین ۶۵ هزار میلیارد تومانی از بخش های دولتی و خصوصی دارند، چالش نقدینگی هم عملاً امکان فعالیت را محدود کرده و در آینده ای نزدیک چالشی بزرگ برای نظام سلامت رخ خواهد داد. همه اینها در شرایطی است که ۶۲ میلیارد عدد قطعه، فروش دارویی کشور است که ۹۸/۵ درصد در داخل کشور تولید می شود و اگر هم هر کدام از داروهای پر مصرف کشور چهار کمبود شود، امکان تامین به موقع آن با هیچ وارداتی میسر نخواهد بود.

جان نمایندگان صنعت داروسازی به لبش رسیده و دیروز گلاره های زیادی را در نشست خبری تامین نقدینگی در زنجیره تامین دارو مطرح کردند؛ گلاره هایی که اگر به آن توجه نشود، قطعاً سال آینده کمبودهای دارویی مشکلات قابل توجهی را برای بیماران به وجود خواهد آورد؛ از کمبود و گرانی تا سرگردانی برای یافتن یک داروی حیاتی. همین حالا هم ۹۹ قلم دارویی در کشور چهار کمبود شده است از جمله وارفارین که البته به تاکید سازمان غذا و دارو تامین شده اما آسیب کمبود آن برقرار است و بازار مصرف، هنوز به آرامش نرسیده است. سرخ ماجرا هزارویک مشکلی است که صاحبان صنعت دارو مطرح می کنند. محمد عبده زاده، رئیس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران در این باره می گوید: «فعالان حوزه دارو التماس می کنند وام بگیرند، هزینه نقدینگی را جبران و برای بیماران دارو تامین کنند. تعهدات و تکالیفی که به صورت قانونی به عهده بخش های دولتی است، انجام نمی شود. سیستم هایی که باید پاسخگوی عملکرد خودشان باشند، در جایگاه توقع و انتظار نشسته اند.» عباس کربایی زاده، رئیس سندیکای تولیدکنندگان مکمل های دارویی، رژیم و غذایی ایران هم وضع صنعت دارو را بر اساس تمام شاخص ها، نگران کننده می داند و اینکه تصویر آینده دارو نگران کننده تر هم است: «نگاهی به برنامه هفتم توسعه و بودجه ۱۴۰۳ نشان می دهد که حال حوزه سلامت در سال آینده بهتر نخواهد شد، چون نقدینگی چالش جدی حوزه سلامت است. بودجه دارو بار امسال ۶۹ هزار میلیارد تومان بود، اما دولت تاکنون فقط ۲۴ هزار میلیارد تومان برای دارو پرداخت کرده و پرداخت از جیب مردم هم ۵۰ درصد شده است.» نکته دیگر را مهدی پیرصالحی، عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران عنوان می کند: «دولت ها برای اینکه امور جاری را پیش ببرند، دچار کسری بودجه می شوند. حس من این است که دولت امسال و سال آینده، کسری بودجه خود را به شرکت ها و مؤسسات خصوصی منتقل کرده و این مسئله، صنعت دارو را قفل می کند.»

ابراهیم هاشمی، رئیس هیئت مدیره شرکت های پخش دارو و مکمل هم در ادامه صحبت های دیگر کارشناسان، به چندین عدد اشاره می کند؛ اینکه شرکت های پخش همین حالا ۱۷ همتا؛ دانشگاه های علوم پزشکی طلب دارند، از بخش دولتی ۷ همت و ۴۰ همت هم مطالبه از مجموعه های خصوصی که در مجموع ۶۵ همت بدهکاری مراکز طرف قرارداد است. عدد چک های برگشتی هم که یک ماه از برگشت خوردن آن گذشته، بیش از ۱۳۰۰ میلیارد تومان است که زنجیره تامین دارو را با مشکلات زیادی مواجه کرده است: «دارو نداریم که بخواهیم احتکار کنیم، اما در باره اینکه سودجویان از این شرایط چه سوءاستفاده ای خواهند کرد انرمی دانم. نکته اصلی این است که تعدادی از داروها را داریم که بیش از مصرف تولید می شوند و احتکار آنها توجهی ندارد، اما برخی داروها را داریم که همیشه دچار کمبود هستند و در آینده، این تعداد افزایش خواهد یافت.»